

Kerámiaipari innovációval a strukturális gazdasági problémák ellen

UNIC – „Városhálózat a kerámiaipar innovációjáért”

Az Európai Bizottság által „gyorsított eljárásúnak” minősített, 2008 decemberében kezdődő és 2011 júniusában lezáruló UNIC (Városhálózat a kerámiaipar innovációjáért) projekt végrehajtásában kilenc, a kerámiaiparban és -gyártásban hosszú múlttal rendelkező város (Limoges, Franciaország; Aveiro, Portugália; Castellón, Spanyolország; Kolozsvár, Románia; Delft, Hollandia; Faenza, Olaszország; Pécs, Magyarország; Stoke-on-Trent, Egyesült Királyság; Sevilla, Spanyolország) vett részt. A legnagyobb kihívást a megfelelő szakpolitikai válaszok kidolgozása és ösztönzése jelentette számukra. Stratégiák és cselekvési tervek segítik a városokat a hagyományos iparról a fenntartható, innováción alapuló gazdaságra való átállási lehetőségek meghatározásában, valamint a város közös, erős ipari örökségéből fakadó előnyök kiaknázásában és fenntartásában.

Az UNIC partnerek a következő kérdésre kerestek választ: „Hogyan képesek a hagyományos iparra, főként a kerámiaiparra épülő helyi gazdasági közösségek növekedni a gyorsan változó, egyre inkább globalizálódó gazdaságban?” Más szóval, a cél megfelelő szakpolitikai válaszok kidolgozása és előmozdítása volt, amelyek a gazdasági átmenet változó időszakában segítik a városokat és azok iparát. Az UNIC hálózat célja továbbá újraalkotni a kerámiaipari városok profilját, valamint növelni vonzerejüket jó életfeltételek és a helyi szintű társadalmi kohézió érdekében szakmai előrelépési lehetőségek megteremtésével.

A partnervárosok által megfogalmazott közös célkitűzések öt terület érintettek: innováció és fejlesztés a kerámiaiparban (oktatás, szakképzés, kutatás-fejlesztés, technológiatranszfer, finanszírozás); a helyi kerámiaipar megerősítése (tradicionális ipari háttér, a helyi érintettek közötti kapcsolatok kialakítása, szellemi jogi és eredetvédelem); a kerámiaipari hagyományok, mint a városi megújítás mozgatórugói (kulturális és ipari örökség megújítása, a városok közterületein kerámia díszítőelemek elhelyezése); a városok kulturális örökségének kiemelése a turisztikai vonzerő növelése céljából (múzeumok, kulturális és turisztikai rendezvények, a művészetben és tervezésben érintett szereplők összekapcsolása); a városok kerámiaipari jellegének hangsúlyozása (területi marketing).

A projekt magyar részről érintett városa Pécs, Magyarország ötödik legnagyobb városa, melyet napjainkban az ország délnyugati részének kulturális és gazdasági központjaként tartanak számon. A város a XIX. század óta világhírű Zsolnay porcelánjáról. A XX. század végi gazdasági és politikai változások következtében azonban a városi gazdaságoknak súlyos hanyatlással kellett szembenézniük, mely a porcelánipart sem kímélte. A Zsolnay gyár – mely a pécsi lakosok helyi identitásának fontos eleme, és egyik fontos munkaadója volt – alkalmazottainak 80%-át kellett elbocsátania. Emellett a városközponti ingatlanok (nagyreszt nemzeti műemlékek) 60-70%-a kihasználatlan és leromlott állapotba került.

A 2010 Európa Kulturális Fővárosának választott Pécs, amely már az előkészületekben is részt vett, úgy döntött, csatlakozik az URBACT UNIC projekthez a Zsolnay Kulturális Negyed projekt fejlesztésének támogatása érdekében, új lendületet adva egyúttal a kerámiaipar számára.

A projekt eredményei, tapasztalatai más hazai, strukturális gazdasági problémával küzdő város számára is hasznosak lehetnek. Az UNIC projekt legfontosabb eredményeként minden partnervárosban létrejöttek Helyi Támogató Csoportok, amelyek közreműködtek a Helyi Cselekvési Tervek kidolgozásában. A pécsi Helyi Cselekvési Terv három, az UNIC projekt tapasztalatait tükröző területet ölel fel: az Európa Kulturális Fővárosa projekt keretében kialakításra került Zsolnay Kulturális Negyed kialakítása; a porcelánipar és a város egyetemei közötti kapcsolatok és partnerségek elősegítése; valamint az innováció és a vállalkozások támogatása.

Pécsett az Európa Kulturális Fővárosa program egyik legjelentősebb fejlesztése a Zsolnay gyár mára leromlott állapotú és zömében hasznosítatlan műemlék épületeinek felújítása, s a különféle kulturális, közművelődési és oktatási funkciók ide telepítésével pezsgő kulturális negyedévé és rekreációs területté történő átalakítása. A jelenleg is működő gyár átköltözött a keleti épületrészekbe, az így felszabaduló területeken olyan kulturális-művészeti övezet létesült, amely nemcsak a város turisztikai palettáján új színfolt, de maguk a városlakók is egy teljesen újszerű, tartalmas kikapcsolódásra csábító létesítménnyel gazdagodnak. A mintegy 5 hektárt felölelő Zsolnay Kulturális Negyedévente sok tízezer látogató befogadását tervezi, informatív látogatóközponttal, parkolóval, kávézókkal, egyetemi közösségi terekkel, pezsgő kulturális élettel.

Zsolnay Kulturális Negyed, Pécs
Forrás: www.zsn.hu

Az UNIC projekt további pozitív eredményeként említhető a 2009-ben létrehozott helyi partnerség, mely lehetővé tette egy jelenleg 11 tagot számláló kerámia- és porcelánipari regionális versenyképességi klaszter felállítását a Dél- Dunántúlon. A partnerek rendszeres találkozóinak keretében osztották meg tapasztalataikat, adták át tudásukat. Az URBACT UNIC projektnek köszönhetően Pécs szilárd, hosszan tartó és időről időre megújuló vertikális együttműködési hálózatot alakíthatott ki helyi szinten (gyár, egyetem, boltok, szolgáltató vállalatok, stb.). A projekt további eredménye partnervárosai nemzetközi, akár Európán kívüli ismertségének növelése az Európai Kerámiaút és a Világ Kerámiaútja hálózat kialakításával, illetve nemzetközi vásárokon, kiállításokon való részvétellel.

Összeállította: Gordos Éva és Polomik Heléna, VÁTI Nonprofit Kft.

FORRÁS:

<http://www.vati.hu/index.php?article=14238&langcode=hu&menu=19762>

<http://urbact.eu/en/projects/innovation-creativity/unic/homepage/>

[http://urbact.eu/fileadmin/Projects/UNIC/documents_media/LOCAL ACTION PLAN P%C3%A9cs.pdf](http://urbact.eu/fileadmin/Projects/UNIC/documents_media/LOCAL_ACTION_PLAN_P%C3%A9cs.pdf)

http://www.vati.hu/files/articleUploads/14077/urbact_hirlevel_2010_julius.pdf

<http://urbact.eu/en/projects/innovation-creativity/unic/partner/?partnerid=172>

<http://www.zsn.hu/>

<http://www.keramiaklaszter.hu/?p=259>